

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ
БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ**

Київ 2025

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Протокол №6 від 19 грудня 2024 р.

Рецензент:

Валентина ВОЛОШИНА, доктор психологічних наук, професор

Укладач: Роман ПОПЕЛЮШКО, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри теоретичної та консультативної психології факультету психології УДУ імені Михайла Драгоманова

Методичні рекомендації до написання бакалаврської роботи: навчально-методичний посібник // укладач Р. П. Попелюшко. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. 36 с.

Пропоновані методичні рекомендації мають на меті вдосконалення процесу підготовки здобувачами бакалаврських (випускових) робіт з психології, чіткого розуміння ними кваліфікаційних вимог до теоретичного рівня, змісту, структури, обсягу, форми подання матеріалу, оформлення робіт, що сприятиме підготовці висококваліфікованих фахівців в галузі психології.

Методичні рекомендації до написання бакалаврських (випускових) робіт із психології розраховані на здобувачів спеціальності 053 «Психологія» освітньо-професійної програми «Психологічне консультування», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки факультету психології, денної та заочної форм навчання Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

© Попелюшко Р.П., 2025

© Видавництво УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025

1. Пояснювальна записка

Завершальним етапом підготовки здобувачів, що навчаються за спеціальністю 053 «Психологія» освітньо-професійної програми «Психологічне консультування», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова є виконання та захист бакалаврської роботи.

Бакалаврська робота є однією із форм самостійної роботи здобувачів, у процесі виконання якої здійснюється узагальнення та закріплення теоретичних знань з психології, а також формування емпіричних навичок, набувається досвід самостійного вирішення наукових завдань, удосконалюються уміння використовувати в роботі сучасні досягнення психологічної науки.

Якість написання та захист бакалаврської роботи свідчить про: наявність у майбутніх психологів загальнонаукової і спеціальної підготовки в галузі психології; рівень розвитку діалектичного мислення; сформованість здатності до аналізу і систематизації теоретичного і експериментального матеріалу; виявлення можливостей здобувачів, щодо творчого застосування одержаних психологічних знань у процесі вирішення конкретних наукових завдань.

Успішне виконання та захист бакалаврської роботи залежить від чіткого і правильного розуміння здобувачами основних вимог щодо її оформлення та написання. Основною метою зазначених методичних рекомендацій є сприяння студентам-випускникам у підготовці бакалаврської роботи за спеціальністю 053 «Психологія» освітньо-професійної програми «Психологічне консультування», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки факультету психології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія з практикумом», «Вікова психологія та психологія розвитку», «Методологія та методи психологічних досліджень», «Психодіагностика», «Консультативна психологія», «Психокорекція та психотерапія», «Практикум з консультативної психології», «Види психологічного консультування».

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
2.	ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
3.	ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
4.	ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.
5.	ПР8. Презентувати результати власних	СК7. Здатність аналізувати та

	досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
б.		СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Відтак, методичні рекомендації допомагають бакалаврам і науковим керівникам у підготовці студентської наукової роботи, конкретизації кваліфікаційних вимог до їх виконання, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців у галузі психології.

2. Основні вимоги до написання бакалаврської роботи

2.1 Мета і завдання бакалаврської роботи

Бакалаврська робота – це кваліфікаційне самостійне наукове дослідження, що виконує здобувач вищої освіти на завершальному етапі навчання в університеті з використанням набутих теоретичних знань і практичних навичок та слугує критерієм оцінки рівня підготовки випускника відповідно до вимог Державного освітнього стандарту.

Мета бакалаврської роботи полягає у поглибленні здобувачами психологами-консультантами теоретичних знань і практичних вмінь під час вирішення конкретної психологічної проблеми, що потребує відповідного рівня кваліфікації.

Основними завданнями бакалаврської роботи є:

- поглибити та розширити теоретичні знання з фахової підготовки;
- продемонструвати здатність самостійно проводити наукове дослідження з використанням сучасних методів діагностики;
- удосконалити навички систематизації та аналізу сучасних психологічних підходів до розв'язання складних питань, пов'язаних з новітньою інтерпретацією певних наукових проблем;
- продемонструвати вміння проводити емпіричні дослідження щодо стану вивченої проблеми, а також прогнозування, застосування методів математичної статистики;
- робити змістовні висновки та узагальнення;
- розробляти профілактичні, психокорекційні, тренінгові та розвивальні програми й практичні рекомендації щодо корекції і гармонізації психічної діяльності особистості, а також умов та впливів, спрямованих на позитивну ситуацію розвитку її психіки в цілому.

Реалізація поставлених завдань зумовлює виконання наступних **методологічних вимог до написання бакалаврської роботи:**

- дотримання принципів академічної доброчесності під час підготовки та захисту бакалаврської роботи;
- застосування сучасної, актуальної науково-методичної бази для проведення емпіричного дослідження;
- виокремлення практичного значення (цінності) отриманих результатів дослідження для конкретної галузі психологічної науки і практики;
- виконання вимог етичного кодексу психолога у роботі з респондентами під час проведення емпіричної частини дослідження;
- використання творчого підходу до розв'язання протиріч, які виникають у ході виконання бакалаврської роботи.

Дотримання принципів академічної доброчесності регулюється Положенням про академічну доброчесність Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/nauka/antyplahiat>). Згідно з вищезазначеним документом, інструментом протидії порушення академічної доброчесності є наявність на факультеті психології системної перевірки бакалаврської роботи на плагіат, яка здійснюється експертною радою факультету, до складу якої входять викладачі та здобувачі вищої освіти.

Застосування сучасної, актуальної науково-методичної бази для проведення дослідження передбачає вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду означеної проблематики бакалаврської роботи через узагальнення і систематизацію основних підходів до аналізу базових понять, використання провідних валідних методів психодіагностики, математичної обробки результатів та психокорекції.

Виокремлення практичного значення отриманих результатів дає можливість здобувачу продемонструвати власну професійну компетентність у процесі розв'язання прикладних завдань експериментальної бази та сприяти підвищенню ефективності її функціонування. А також результати науково-дослідної роботи можуть бути обговорені на науково-практичних конференціях відповідного спрямування.

Виконання вимог етичного кодексу психолога передає добровільність участі респондентів у науковому дослідженні, дотримання принципу конфіденційності у роботі з клієнтами, щодо збору персональних даних та оприлюднення лише узагальнених результатів. Здобувачі вищої освіти несуть особисту відповідальність за власну професійну діяльність.

Використання творчого підходу до розв'язання протиріч передбачає самостійність здобувача у вирішенні практичних завдань з урахуванням новітніх тенденцій у психологічній науці, а також у оформленні змістових частин бакалаврської роботи, підборі й опрацюванні відповідних літературних джерел та психодіагностичних методик.

2.2. Загальні вимоги та структура бакалаврської роботи

Бакалаврська робота має відповідати таким вимогам:

1. Тематика бакалаврської роботи повинна бути актуальною, мати новизну, виконуватись на рівні сучасних досягнень психологічної науки та пов'язуватись з планами наукових досліджень керівника, кафедри та факультету;

2. Зміст бакалаврської роботи має бути спрямованим на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності психолога-консультанта;

3. Виконання бакалаврської роботи передбачає опрацювання здобувачем спеціальної наукової й методичної літератури; вибір оптимальних рішень на основі застосування статистично-математичних методів кореляційного аналізу;

4. Написання бакалаврської роботи має сприяти розвитку навичок узагальнення і розвивати науково-дослідницькі уміння здобувача.

Процес підготовки бакалаврської роботи передбачає:

1. Самостійне виконання здобувачем бакалаврської роботи, що сприяє розвитку його спроможності систематизувати та аналізувати необхідну інформацію щодо обраної теми;

2. Закріплення навичок роботи з діагностичним інструментарієм, проведення пошуку засобів щодо корекції виявлених особливостей функціонування психічної діяльності людини, аналізу наукової літератури, практичного застосування навичок психологічного консультування, проведення експерименту;

3. Розробку практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності психічної діяльності людини;

4. Грамотне та логічне викладення результатів досліджень та їх наочне подання.

Наукове керівництво бакалаврською роботою здобувачів здійснюють як штатні викладачі, так і сумісники, які мають наукові ступені, вчені звання, наукові публікації в галузі знань, що відповідають спрямованості та змісту бакалаврської роботи.

Наукові керівники призначаються кафедрою з числа осіб професорсько-викладацького складу, після чого вони затверджуються розпорядженням декана факультету на весь період виконання бакалаврської роботи.

Науковий керівник бакалаврської роботи зобов'язаний:

- здійснювати консультування здобувачів з питань вибору теми бакалаврської роботи;
- надати здобувачу індивідуальне завдання на бакалаврську роботу із зазначенням термінів виконання кожного розділу;

- надавати допомогу здобувачу в складанні структури роботи та програми відбору необхідного матеріалу;
- рекомендувати здобувачу спеціальну, нормативну літературу та інформаційні джерела за обраною темою;
- систематично проводити консультації зі здобувачем;
- впродовж усього періоду контролювати графік виконання здобувачем бакалаврської роботи, її якість та своєчасність виконання, а також інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- брати участь в обговоренні кафедрою будь-яких питань щодо підготовки бакалаврських робіт і результатів їх захисту;
- брати участь у роботі кафедральної комісії з попереднього захисту бакалаврських робіт;
- надати об'єктивний відгук на бакалаврську роботу після її завершення.

Науковий керівник має допомогти здобувачу визначити найбільш ефективні рішення, всебічно стимулювати творчість і самостійність при виконанні ним бакалаврської роботи.

Організація і керівництво процесом підготовки здобувачів до написання бакалаврської роботи забезпечується системою заходів:

- вибір і затвердження теми бакалаврської роботи;
- формування та затвердження індивідуального завдання на написання бакалаврської роботи;
- розробка графіка підготовки бакалаврської роботи;
- проведення консультацій;
- проведення попереднього захисту бакалаврської роботи комісією, створеною кафедрою;
- розгляд бакалаврської роботи на засіданні кафедри на предмет її рекомендації до захисту;
- надання здобувачам організаційно-технічної допомоги.

У цілому процес виконання бакалаврської роботи складається з декількох **основних етапів**:

1. Вибір та затвердження теми бакалаврської роботи.
2. Визначення структури і складання плану бакалаврської роботи.
3. Опрацювання інформаційних джерел.
4. Обґрунтування актуальності теми бакалаврської роботи.
5. Вивчення предмету дослідження та збір практичного матеріалу.
6. Вивчення (або поглиблення) та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраної проблематики.
7. Проведення діагностики із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
8. Проведення констатувального експерименту
9. Розробка та оцінка альтернативних підходів до вирішення визначених проблем.
10. Обґрунтування запропонованих практичних рекомендацій з використанням аналізу ситуацій.

11. Підготовка доповіді та наочних матеріалів, що передають основний зміст роботи та пропозиції автора, щодо подальших наукових розвідок, з наступним їх публічним захистом.

Вибір тематики бакалаврської роботи відбувається за власним змотивованим обґрунтуванням доцільності вивчення проблеми та можливістю її виконання здобувачем. Затвердження теми здійснюється до планового початку виконання бакалаврської роботи.

Обсяг часу, що відводиться на виконання бакалаврської роботи не може бути менше ніж чотири місяці.

Після вибору теми бакалаврської роботи необхідно сформулювати мету роботи і визначити коло завдань, розв'язання яких забезпечить досягнення поставленої мети стосовно конкретного предмета та об'єкта дослідження. Узгоджена тематика кваліфікаційних робіт за поданням кафедри затверджується наказом ректора Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Після затвердження теми бакалаврської роботи здобувач, на основі отриманих у процесі навчання і науково-дослідної роботи знань та опрацювання наукової літератури, самостійно складає план бакалаврської роботи та подає його на узгодження науковому керівнику.

План бакалаврської роботи повинен відповідати темі дослідження, відображати суть проблеми, її складність, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та практичної частин. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими та зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Згідно з графіком підготовки бакалаврської роботи, здобувач зобов'язаний подавати науковому керівникові на перевірку частини (розділи) бакалаврської роботи у визначені терміни. Систематичні консультації допомагають здобувачу у виборі методів дослідження, контролі дотримання вимог, що висуваються до змісту й оформлення бакалаврської роботи, своєчасному усуненні недоліків. Зауваження, зроблені науковим керівником, усуваються студентом у встановлені терміни.

Порушення здобувачем плану виконання бакалаврської роботи контролюється науковим керівником, який інформує завідувача кафедри. У разі значного порушення графіка виконання бакалаврської роботи кафедра може клопотати про недопущення студента до захисту.

Після завершення написання бакалаврської роботи, здобувачу необхідно подати її на перевірку науковому керівнику для ознайомлення і написання відгуку (Додаток З), також робота подається на внутрішнє рецензування фахівцю з означеної тематики (Додаток К-Л).

У разі позитивного відгуку, наданого науковим керівником, та внутрішньої рецензії бакалаврська робота допускається до попереднього захисту на кафедрі.

2.3. Вибір та затвердження теми бакалаврської роботи

Теми бакалаврських робіт розробляються професорсько-викладацьким складом кафедри з урахуванням наукових інтересів здобувачів, вимог Стандарту вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія першого (бакалаврського) рівня, рекомендацій стейкхолдерів, тематики досліджень та наукових публікацій викладачів кафедри, замовлень підприємств, організацій та установ щодо виконання завдань з психології.

Вибір теми бакалаврської роботи здійснюється здобувачами самостійно. За узгодженням з науковим керівником здобувач має право запропонувати власну тему, що відповідає його інтересам.

Тема бакалаврської роботи повинна бути актуальною, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку психологічної науки і практики.

Тема бакалаврської роботи має бути сформульована таким чином, щоб змістовно та конкретно відображати об'єкт, предмет і суть наукового дослідження, наприклад: «Соціально-психологічні чинники адаптації військовослужбовців строкової служби», «Розвиток Я-концепції майбутніх психологів-консультантів засобами арт-терапії».

Обираючи тему, слід враховувати її затребуваність у психологічній практиці, можливість одержання відповідних матеріалів (діагностичних, звітних, статистичних), проведення власних спостережень, експериментів, наявність літературних джерел, власні напрацювання. Обов'язковою вимогою до бакалаврської роботи є її теоретична й практична цінність.

2.4 Складання плану та збір емпіричного матеріалу бакалаврської роботи

Продовження роботи за затвердженою темою та отриманим індивідуальним завданням від наукового керівника, полягає в аналізі та систематизації інформаційних джерел і складанні змістової частини плану проведення наукового дослідження, який подається здобувачем науковому керівнику для узгодження.

Зміст бакалаврської роботи – це складений у визначеному порядку, логічно обґрунтований перелік тем розділів та параграфів. Зміст бакалаврської роботи повинен відповідати темі, меті та завданням дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретичної та емпіричної частин.

Збір емпіричного матеріалу для написання бакалаврської роботи проводиться відповідно до обраної теми дослідження. Бакалаврські роботи виконуються на матеріалах психодіагностики респондентів окремої бази відповідно до обраного напрямку дослідження.

Базами для проведення наукових досліджень можуть бути промислові підприємства, освітні заклади, реабілітаційні центри та центри розвитку, соціальні, військові та інші організації та установи. Для бакалаврського проектування можна використовувати матеріали, отримані під час проходження практики у відповідних установах.

Незалежно від обраної бази проведення дослідження обов'язковими є виокремлення групи респондентів, підбір методичного інструментарію для проведення діагностики рівня сформованості певного психічного явища та обґрунтування психологічних механізмів його функціонування з метою надання практичних рекомендацій щодо виявлених особливостей.

Отже, виявлення випускником активності, ініціативності та творчого підходу до формулювання теми, побудови плану та вибору стратегії розв'язання поставлених завдань наукового дослідження, плідна співпраця з науковим керівником та стейкхолдерами, сприятиме успішному написанню бакалаврської роботи.

3. Вимоги до змісту та структури бакалаврської роботи

3.1. Вимоги до написання змісту та вступу бакалаврської роботи

Кваліфікаційна робота бакалавра є результатом закінченого наукового дослідження, грамотно викладеною, без помилок та нетрадиційних скорочень. Вона містить чіткі, зрозумілі для сприйняття формулювання прийнятих вихідних положень, припущень, отриманих результатів, тверджень тощо. При цьому всі складові частини роботи мають бути логічно взаємопов'язані та обґрунтовані. Теоретичні положення першого розділу повинні бути покладені в основу другого (емпіричного) розділу змісту роботи.

При порушенні цих вимог бакалаврська робота здобувача не допускається до захисту незалежно від рівня отриманих наукових результатів.

Починаючи виконання бакалаврської роботи, студент повинен чітко знати її структуру, зміст та обсяг.

Загальний обсяг бакалаврської роботи складає не менше **50 сторінок**, не враховуючи списку використаної літератури та додатків.

Структурними частинами бакалаврської роботи є:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел.
- додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою бакалаврської роботи і повинен мати всі реквізити та підписи на бланку встановленого зразка (Додаток А), а саме:

- повна назва міністерства;
- повна назва університету;
- повна назва факультету;
- повна назва кафедри;
- освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма випускника;
- тема бакалаврської роботи;

- прізвище та ініціали виконавця (випускника), керівника;
- прізвище та ініціали завідувача кафедри і його підпис.

Вимоги до змісту

Зміст бакалаврської роботи здобувача включає в себе вступ; послідовно перераховані назви всіх розділів та пунктів бакалаврської роботи; висновки до кожного розділу; висновки; список використаних джерел; назву додатків та номери сторінок, на яких міститься початок матеріалу (Додаток Б).

Вимоги до вступу

У вступі до бакалаврської роботи здобувач має висвітлити ряд питань у такій послідовності:

- наукове обґрунтування актуальності теми бакалаврської роботи;
- новизну обраної проблеми, ступінь її дослідження в психологічній літературі та на практиці;
- мету дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- методи дослідження, основні методики та прийоми аналізу, які були використані при виконанні бакалаврської роботи;
- практичне значення отриманих результатів;
- дані про апробацію результатів дослідження;
- структура та обсяг бакалаврської роботи.

Орієнтований обсяг вступу бакалаврської роботи становить 4-5 сторінок (Додаток В).

Детальний розгляд елементів вступу.

Актуальність теми. На основі критичного аналізу, порівняння та узагальнення вже відомої інформації щодо даної проблематики, необхідно обґрунтувати актуальність та доцільність вивчення обраної теми для розвитку відповідної галузі психологічної науки або виробництва. Відповідно до цього, здобувач окреслює значущість тих питань, яким він присвячує дослідження. В актуальності необхідно окреслити головну сутність зазначері проблематики.

Мета і завдання дослідження чітко окреслюють мету і завдання бакалаврської роботи, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Мета дослідження – це кінцевий результат, який має бути досягнутий внаслідок виконання бакалаврської роботи.

Формулювання мети дослідження зазвичай починається зі слів «теоретично обґрунтувати та експериментально вивчити...», «теоретично проаналізувати та емпірично вивчити...».

Сформульована мета дослідження визначає його завдання, які виступають як часткові, порівняно самостійні цілі.

Завдання до бакалаврської роботи формулюються відповідно до плану бакалаврської роботи. Бажано вживати такі ключові слова щодо постановки завдань: *дослідити, визначити, з'ясувати, проаналізувати, оцінити, обґрунтувати, запропонувати, розробити, оптимізувати.*

Перелік завдань дослідження визначається послідовністю їх виконання, що зумовлена внутрішньою логікою експерименту.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це психологічне явище, яке обирається для вивчення. Об'єкт завжди повинен знаходитися в галузі психологічної науки або процесу і не виходити за їх межі.

Предмет дослідження – це сторона об'єкта дослідження, який розглядається в даній дослідницькій роботі. Один і той самий об'єкт може слугувати предметом різних досліджень. Під час формулювання предмета дослідження потрібно знати, що він повинен відповідати темі бакалаврської роботи.

Методи дослідження залежать від предмета та об'єкта і спрямована на досягнення мети, поставленої в роботі. Такими методами можуть бути: теоретичні та емпіричні методи дослідження психічної діяльності особистості, методи порівняльного, факторного, проблемно-

ситуаційного, статистичного аналізу, прогнозування психічних процесів тощо. Приклади оформлення формулювання запису про використані методи дослідження мають такий вигляд: «Для реалізації поставлених завдань було застосовано наступні методи дослідження...». Обов'язковим є застосування комп'ютерних програм для обробки й аналізу інформації.

Методологічні основи проведеного дослідження слід вказувати обов'язково. Саме цей розділ апарату роботи показує рівень методологічної підготовки магістрів, що є найважливішою якістю вченого. Ця обов'язковість обумовлюється етичними міркуваннями, а також тим, що майже в кожній науці існують різні наукові школи, що досліджують ті самі проблеми, але з інших позицій. Тому бакалавр, працюючи над своїм дослідженням, повинен визначитися щодо того, прихильником якої теорії, концепції він є і обґрунтувати те, чому він посилається в процесі аналізу на ті чи інші літературні джерела.

Практичне значення отриманих результатів дослідження, визначає інформацію про те, яке значення буде мати бакалаврська робота.

Практичне значення бакалаврської роботи може виявлятися: у публікації основних результатів дослідження у наукових виданнях; у наявності актів про впровадження результатів досліджень у практику; в апробації результатів дослідження на науково-практичних конференціях і симпозіумах; у використанні наукових розробок у навчальному процесі навчальних закладів; у наявності науково обґрунтованих методів і засобів вдосконалення професійної діяльності психолога-консультанта.

Також дослідження містить опис структури та обсягу бакалаврської роботи, де вказується інформація щодо структури роботи, кількості найменувань літературних джерел, таблиць та додатків, а також інформація, що стосується кількості сторінок основного змісту роботи та загального обсягу сторінок.

Вищезазначені структурні компоненти слід виділити у вступі **жирним шрифтом** за окремими абзацами.

Наприклад: Актуальність теми дослідження.

3.2 Вимоги до написання основної частини бакалаврської роботи (Додаток Г).

Вимоги до першого (теоретичного) розділу

Перший розділ є теоретичним. У цьому розділі коротко описуються основні підходи до вивчення проблеми та обирається той, який і буде реалізовано в подальшому самостійному психологічному дослідженні. Даний розділ може складатися з 2-3 параграфів.

У цьому розділі здійснюється розкриття науково-дослідницьких компетенцій здобувача за рахунок обґрунтування теоретичних концепцій, на яких будується експериментальне дослідження. Так, під час роботи над даною частиною здобувач повинен ґрунтовно ознайомитись з теоретичними засадами обраної проблематики та надати критичний аналіз наукової думки з досліджуваної проблеми. На основі огляду відповідних наукових джерел зарубіжного та вітчизняного походження, він здійснює аналіз різних теорій та поглядів, що стосуються обраної теми, висловлює та обґрунтовує свою думку, вступаючи у дискусію з іншими авторами. В процесі проведеного аналізу здобувач формулює основні проблемні питання, які потребують вирішення. Це, в свою чергу, є основою для обґрунтування альтернативних пропозицій щодо усунення психологічних проблем і визначення найбільш доцільних способів їх вирішення.

Окремо в теоретичному розділі необхідно висвітлити тенденції розвитку даного явища в тій віковій (професійній) групі досліджуваних, яка заявлена в темі, показати місце предмета дослідження у розвитку психічної діяльності людини, виявити основні проблеми і порушення, що виникають у людини під дією тих чи інших факторів.

Важливе місце в даному розділі посідає обґрунтування пошуку шляхів діагностики та вирішення визначених проблем, які будуть використовуватись у наступних частинах роботи. За допомогою цього визначаються основні чинники розвитку означеного та визначаються наявні проблеми і причини їх виникнення. Здобувач вищої освіти бакалаврського рівня має

продемонструвати свою обізнаність з методами аналізу і на основі їх критичного огляду обґрунтувати свій вибір найпридатнішого для обраного напрямку дослідження.

Особливу увагу слід звернути на:

- якість і глибину теоретичного аналізу проблеми;
- наявність та якість критичного огляду літературних джерел;
- наявність наукової полеміки;
- етику цитування;
- самостійність суджень і викладу матеріалу.

Отже, в цьому розділі передбачається висвітлення таких питань:

- психологічна сутність, роль, значення і класифікація предмета дослідження;
- класифікаційні ознаки предмета дослідження;
- поглиблений критичний огляд теми дослідження та виявлення невідповідностей і суперечностей, що призводять до проблем у психічній діяльності людини;
- тенденції і проблеми розвитку предмета дослідження.

Наприкінці першого розділу подаються **висновки до першого розділу**, де здобувач формує своє бачення предмета дослідження та підсумовує результати написання теоретичного розділу.

Рекомендований обсяг першого розділу становить 20% від основної частини роботи.

Вимоги до другого (емпіричного) розділу.

Другий розділ - емпіричний. Даний розділ присвячений розробці програми індивідуально-психологічного експериментального дослідження та аналізу даних після його проведення. Розділу може складатися з 2-3 пунктів.

У цьому розділі здобувач має показати здатність використання на практиці своєї теоретичної компетенції. Він повинен виконати експериментальне дослідження з обраної проблематики.

У цьому розділі необхідно виокремити мету проведення експериментального дослідження, визначити основні завдання проведення експеримента, зазначити базу проведення експерименту та кількість респондентів (мінімальна кількість досліджуваних має бути **не менше 40 осіб**). Після цього слід надати стисло характеристику діагностичного інструментарію та обґрунтувати доцільність його використання при вирішенні поставлених завдань.

На основі виокремлених характеристик бакалавр здійснює опис проведеного експериментального дослідження, під час якого подає кількісні та якісні результати за кожною методикою окремо та узагальнених результатів загалом. Кількісні показники отриманих результатів спочатку подаються в таблицях у відсотках, після чого дублюються прописом, як пояснення змісту таблиці. Також подається якісна інтерпретація отриманих результатів, де вказуються основні прояви досліджуваного явища на кожному рівні розвитку.

За результатами аналізу необхідно надати результати кореляційного аналізу, тобто виміряти ступінь впливу факторних ознак на результативні, встановити єдину міру тісноти зв'язку і роль досліджуваного фактора (факторів) у загальній зміні результативної ознаки. Це дає можливість визначити основні тенденції щодо подальшого розвитку та вдосконалення того чи іншого психічного явища та намітити можливі напрямки покращення ситуації, зробити відповідні висновки.

Після встановлення кореляційних зв'язків слід окреслити шляхи вирішення виявлених особливостей досліджуваної проблематики.

Другий розділ має бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображають відповідні результати певної психічної діяльності особистості.

У даному розділі особливу увагу слід приділити таким аспектам:

- дослідити основні чинники розвитку психічного явища особистості;

- зробити загальний аналіз предмета дослідження на основі емпіричного вивчення. За результатами аналізу досліджуваного матеріалу, особистих спостережень розкрити дійсне становище та особливо негативні сторони, причини виявлених недоліків тощо;

- здійснити кореляційний аналіз з метою одержання кількісної характеристики ступеню зв'язку між двома і більшим числом ознак та уявлення про зв'язок між ними;

- проаналізувати вплив певних факторів на психічний стан в тих сферах, де це є доцільним;

- розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення, подолання, розвитку досліджуваного явища, обґрунтувати їх доцільність використання.

Досить важливим є те, щоб узагальнення теоретичних концепцій та висновки, які було викладено в першому розділі, були підтверджені конкретними емпіричними результатами другого розділу.

Другий розділ необхідно завершувати написанням **висновків до другого розділу**, в яких здобувач підсумовує результати проведеного емпіричного дослідження.

Рекомендований обсяг другого розділу становить не менше 40% від основної частини роботи.

Вимоги до третього розділу.

Третій розділ присвячений розробці одному із видів психологічних програми, а саме, профілактичній, тренінговій, індивідуального консультування, корекційній, розвивальній психологічного феномену, який є предметом бакалаврського дослідження.

Даний розділ складається з 2 пунктів.

У цьому розділі у п.3.1 презентується сутнісний зміст програми (тренінгової, розвивальної, корекційної, профілактичної, індивідуального консультування) стосовно феномену дослідження.

У п. 3.2 необхідно презентувати методичні рекомендації щодо впровадження програми (тренінгової, розвивальної, корекційної, профілактичної, індивідуального консультування) вдосконалення, подолання, розвитку предмету бакалаврського дослідження. Та обґрунтувати доцільність використання психотехнік, методів та засобів впливу на особистість в процесі впровадження запропонованої психологічної програми.

Третій розділ необхідно завершувати написанням **висновків до третього розділу**, в яких здобувач обґрунтовує вибір обраного виду програми (тренінгової, розвивальної, корекційної, профілактичної, індивідуального консультування) стосовно психологічної роботи з досліджуванним психологічним явищем та узагальнює особливості розробки та впровадження розробленої психологічної програми.

Рекомендований обсяг третього розділу становить не менше 30% від основної частини роботи.

3.3 Вимоги до формування висновків

Висновки є важливою частиною бакалаврської роботи, в якій здійснюється підсумок усього дослідження, що відображає досягнення студента-бакалавра. Текст висновків має підтвердити здатність автора бакалаврської роботи успішно реалізувати поставлену мету і завдання.

Висновки розміщують безпосередньо після викладу тексту основної частини. Оскільки це окремий структурний елемент бакалаврської роботи, то його написання починають з нової сторінки.

У висновках підсумовують важливі результати проведеного дослідження, з'ясовують їх відповідність меті й завданням. У них подано синтез «наскрізних» висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

Висновки обов'язково номеруються. Їх кількість не може бути меншою, ніж зазначених завдань у кожному розділі та у роботі в цілому.

У висновках *забороняється*: наводити цитати; вміщувати речення з основної частини тексту; вживати не інформативні слова; робити посилання; подавати інформацію у відсотках.

У висновках *не можуть* з'явитися пропозиції, які не розглядалися в роботі.

Висновки *не можуть* містити слова *отже, таким чином, фрази на основі викладеного вище можна зробити такі висновки, на нашу думку* (або подібні фрази).

У висновках слід показати, чи досягнуто поставленої мети, чи вирішено сформульовані завдання. Для цього потрібно уважно прочитати мету, завдання. **Висновки – це відповідь на завдання.**

Необхідно зауважити, що висновки й пропозиції повинні бути у всіх розділах бакалаврської роботи. Однак, якщо в інших розділах кожен висновок або пропозиція повинні обов'язково супроводжуватися розрахунками, посиланнями на вітчизняний або закордонний досвід, на результати спеціальних досліджень, то в заключній частині бакалаврської роботи здобувач стисло формулює результати аналізу й проєктування, при необхідності вказуючи, в якому розділі міститься докладна аргументація.

При цьому підсумковий результат, здобутий бакалавром і відображений у висновках, не повинен замінюватися простими висновками, які одержані в кожному розділі, а повинен відображати те нове, суттєве, що є підсумковим результатом дослідження, яке виноситься на прилюдний захист та оцінку атестаційної екзаменаційної комісії.

Рекомендований обсяг загальних висновків до бакалаврської роботи 3-4 сторінки.

3.4 Вимоги до формування списку використаних джерел та додатків

Список використаної літератури містить бібліографічний опис джерел, проаналізованих у процесі дослідження. Бібліографічний список розміщується після висновків, включається у загальну нумерацію сторінок, але не входить до основного обсягу бакалаврської роботи. У бібліографічному описі використаних літературних джерел не можна робити пропусків будь-яких елементів, скорочувати назви. До бібліографічного списку не повинні входити джерела, які не мають посилань в основному тексті (Додаток Д).

Додатки – це розділ бакалаврської роботи, який має допоміжне (довідникове) значення, але є необхідним для більш повного висвітлення проблеми дослідження. До додатків подаються тексти методик, бланки анкет, таблиці «сирих» балів за результатами тестування, психокорекційні програми та тренінги, таблиці результатів кореляційного аналізу. Додатки можуть містити графіки, таблиці, рисунки або текст. Додатки розміщують після списку використаної літератури, кожен з яких повинен починатися з нової сторінки. Додатки позначаються великими літерами алфавіту, наприклад «ДОДАТОК А». Цей запис повинен бути розміщений вгорі у правому куті сторінки, а під ним позначають назву додатку, надруковану симетрично тексту малими літерами, з першої великої (Додаток Ж).

4. Вимоги до оформлення тексту бакалаврської роботи

4.1. Вимоги до оформлення текстової частини бакалаврської роботи

Текст бакалаврської роботи друкується державною мовою у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman з кеглем 14 пт через 1,5 міжрядкових інтервали (кількість знаків у рядку і рядків на сторінці регулюються самостійно) вирівнюванням по ширині сторінки. Абзацний відступ повинен бути однаковим по всьому тексту роботи і дорівнювати п'ятьом знакам (1,25 см). Міжсимвольний інтервал – звичайний.

Текст бакалаврської роботи друкується на білому папері формату А4 з одного боку листа з дотриманням наступних розмірів полів: ліве – 30 мм; праве – 10 мм; нижнє – 20 мм, верхнє – 20 мм. Кожний розділ дипломної роботи має починатися з нового аркушу.

Якість надрукованого тексту і оформлення ілюстрацій, таблиць, діаграм повинно задовольняти вимогам їх чіткого відтворення.

При виконанні бакалаврської роботи необхідно витримувати одномірну щільність, контрастність і чіткість зображення впродовж усієї роботи.

Всі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути однаково чорного кольору.

Скорочення українських слів і словосполучень виконують згідно ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень в українській мові».

Якщо у бакалаврських робіт прийнята особлива система позначень і скорочень, то вводять структурний елемент «Перелік умовних позначень та скорочень», який розміщують перед **Вступом** до роботи.

Сторінки бакалаврської роботи нумеруються арабськими цифрами наскрізною нумерацією по всьому тексту, включаючи додатки.

Номер сторінки проставляють у правому куті нижньої частини сторінки без слова сторінка і розділових знаків. Нумери сторінок проставляють, починаючи із сторінки з заголовком «ЗМІСТ».

Примітка: на титульному листі номер сторінки не проставляють.

Рисунки та таблиці, які розміщені на окремих аркушах включають у загальну нумерацію сторінок.

Розділи документа нумеруються арабськими цифрами впродовж усього документа, підрозділи, пункти та підпункти нумеруються в межах попереднього структурного елемента з додаванням через крапку номерів усіх попередніх структурних елементів.

Кількість номерів у нумерації структурних елементів не повинна перевищувати чотири. Після номера розділу, підрозділу, параграфа, пункту не ставлять крапку і відокремлюють від тексту пропуском (пробілом).

Номер розділу без крапки ставлять після слова «РОЗДІЛ 1», потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Заголовки розділів та структурних елементів бакалаврської роботи оформлюють напівжирним шрифтом прописними (великими) літерами симетрично до тексту (Додаток Г).

У заголовках слід уникати скорочень (за винятком загальноновизнаних абревіатур, одиниць величин і скорочень, що входять в умовні позначення). У заголовках не допускається перенесення слова на наступний рядок, застосування римських цифр, математичних знаків і грецьких букв.

Рекомендується складати заголовки з одного речення. Якщо заголовок складається з більш ніж одного речення, то їх розділяють крапкою.

Кожну структурну частину бакалаврської роботи і заголовки розділів основної частини необхідно починати з нової сторінки. Заголовки підрозділів і пунктів одного розділу слід друкувати, продовжуючи на незавершеній сторінці з дотриманням відстані між заголовками і текстом.

Не допускається розміщувати найменування розділу, підрозділу, а також пункту і підпункту в нижній частині сторінки, якщо після нього залишається менше двох рядків тексту.

Заголовки структурних частин роботи таких як: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» і заголовки розділів основної частини слід розташовувати по середині рядка і друкувати напівжирним шрифтом прописними (великими) літерами без крапок наприкінці.

Кожен розділ оформлюється з нової сторінки з відстанню між назвою розділу до тексту (чи назви підрозділу) у два рядки (Додаток Г).

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) напівжирним шрифтом з абзацу по ширині на поточній сторінці без крапки наприкінці. При цьому другий рядок заголовка друкується з нового рядка без абзацу. Відстань між заголовком підрозділу, пункту, підпункту та наступним чи попереднім текстом повинна бути один рядок.

Заголовки пунктів і підпунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) звичайним шрифтом з абзацного відступу. В кінці надрукованого таким чином заголовка крапка не ставиться.

4.2 Вимоги до оформлення ілюстративних матеріалів та таблиць

До ілюстративних матеріалів належать: схеми, діаграми, графіки, креслення, рисунки і фотографії, тощо. Ілюстрація має бути розміщена в межах полів стандартного аркушу (формату А4) тексту так, щоб їх можна було розглядати без повороту або з поворотом за годинниковою стрілкою. Ілюстрації повинні бути виконанні з використанням комп'ютерних програм (редакторів). Ілюстрації можуть бути чорного кольору (стандартні) або кольорові.

Графіки та діаграми повинні мати чітке калібрування по осях. Якщо на графіку наведено декілька кривих, потрібно безпосередньо на рисунку вказати їхній порядковий номер (арабською цифрою або малою українською літерою).

Схеми, діаграми, графіки та інші ілюстративні матеріали у роботі позначаються словом «Рисунок» і нумеруються арабськими цифрами. Нумерація ілюстрацій складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації в цьому розділі, розділених крапкою, наприклад: «Рис. 2.1 Назва ілюстрації».

Ілюстрації розташовують в основному тексті (у роботі безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються вперше, або одразу на наступній сторінці) або в тексті та в додатках (якщо їх багато).

Примітка: від основного тексту рисунок повинен бути відокремлений інтервалом в 12 пт і відцентрованим (вирівнювання по середині рядка).

На всі ілюстрації в роботі повинні бути дані посилання. У тексті повинні бути посилання на ілюстрації типу «зображено на рис. 2.1», або «(рис. 2.1)». Посилання на раніше згадані ілюстрації даються із скороченням слова «дивись», наприклад, «див. рис. 2.1». Слово рисунок пишеться скорочено (рис.) тільки в тому випадку, якщо поруч стоїть номер (див. рис. 2.1), при відсутності номера слово «рисунок» пишеться повністю.

Кожний рисунок обов'язково має бути підписаний (слово «Рис.» разом з його порядковим номером і тематичним найменуванням). Підпис оформлюють у вигляді стандартного абзацу під зображенням на тій самій сторінці з вирівнюванням по середині рядка

Крапка наприкінці номера ілюстрації (якщо немає тексту), чи наприкінці тексту під рисунком не ставиться.

Приклад:

Рис. 2.1 Стратегії поведінки в конфлікті осіб юнацького віку

Ілюстрації можуть мати текст під назвою рисунку, що пояснює його зміст. Деталі сюжету позначають цифрами і виносять, супроводжуючи їх текстом. Часто підпис до рисунка містить додаткові пояснення до його окремих зображень та умовних позначень. Розшифрування умовних позначень можна розмістити після двокрапки (:) у кінці назви, цифрові або літерні позначення і пояснюючий текст розділяють тире (-); окремі елементи розшифрування розділяють крапкою з комою.

Примітка: перетин написів і ліній на діаграмі не допускається.

Теоретичні, експериментальні дані і цифровий матеріал, як правило, оформляють у виді таблиць.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті або на наступній сторінці, з обов'язковим посиланням на неї по тексту. У випадку великої кількості рядків її можна переносити на інший аркуш. Слово «Таблиця» разом з її номером слід розміщувати праворуч над її назвою. Назва таблиці центрується відносно таблиці і при цьому крапку після

найменування таблиці не ставлять. Безпосередньо над таблицею вказується кількість респондентів, які брали участь в дослідженні (N= 45)

Приклад:

Таблиця 2.1

Рівні характеристик особистісного диференціалу осіб юнацького віку

N= 45

Фактори Показники	Кількість респондентів, у %		
	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Оцінка	40,48	47,62	11,9
Сила	66,67	23,81	9,52
Активність	54,76	33,33	11,9

Таблиця від основного тексту повинна бути відокремлена інтервалом в 12 пт.

Нумерація таблиць виконується аналогічно ілюстраціям.

Наприкінці заголовка і підзаголовків таблиць крапки не ставляться! Після назви заголовка стовпця або рядка, який містить цифрові дані, подають назву одиниці вимірювання, відокремлюючи її комою. *Не допускається розділення граф в таблиці діагональними лініями.*

Текст у стовпцях починають писати з великої літери, в його кінці крапку не ставлять. Числові дані однорідних величин рівняють за правою цифрою для цілих чисел, за комою – для дробових чисел, за знаками «+» і «-» при значенні межі коливань величини. Числові значення неоднорідних величин розміщують посередині стовпця. *При відсутності цифрових даних в таблиці потрібно ставити тире!*

Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці. При необхідності допускається розташовувати заголовки граф перпендикулярно рядкам таблиці, які можна переглянути обертом за часовою стрілкою.

При діленні таблиці на частини і перенесенні їх на іншу сторінку допускається заголовок або таблиці замінювати відповідно номерами граф і рядків. При цьому нумерують арабськими цифрами графи і рядки першої частини таблиці. Слово «Таблиця» вказують один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами справа пишуть «Продовження таблиці 8.8» або «Закінчення таблиці 2.1», а у верхній частині таблиці зберігають лише рядок з нумерацією стовпців.

Текст в таблиці повинен бути розміром 12-14 пт.

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки з таблицею. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки: 1. ...; 2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Примітку до таблиці розміщують в кінці таблиці.

4.3 Оформлення списку бібліографічних посилань використаних літературних джерел

Список бібліографічних посилань містить бібліографічні описи використаної літератури і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складається відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 (Додаток Д).

Використану літературу розміщують за порядком абетки у квадратних дужках, наприклад «...недотриманням оточуючими існуючих у свідомості юнака ідеалів, що може призвести до розвитку міжособистісних конфліктів» [29; 31; 44]. У тексті бакалаврської роботи необхідно робити посилання на джерела, які записуються наступним чином: [1, с. 15], де 1 – номер джерела у списку використаних джерел, а 15 – сторінка. Крапка, кома або інші розділові знаки ставляться після квадратних дужок.

У списку літератури спочатку надаються джерела українських авторів, у кінці списку за абеткою посилання на іншомовні джерела.

4.4 Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження бакалаврської роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Вони мають спільну з основним текстом наскрізну нумерацію сторінок. Кожен додаток повинен розташовуватися на новій сторінці і позначатися послідовно (вирівнювання тексту з правої сторони рядка) вище від його назви прописними літерами (А, Б, В,...), за винятком літер Г, Є, І, Ї, О, Ч, Ь. На наступному рядку, напівжирним шрифтом з вирівнюванням по середині, малими літерами з першої великої друкують заголовок додатка. Додатки розміщуються **розміром 12 пт інтервал 1,0**. (приклад: Додаток Ж).

5. Етапи виконання бакалаврської роботи

5.1 Алгоритм виконання бакалаврської роботи

Бакалаврська робота спеціальності 053 «Психологія» має особливості та відмінні риси, обумовлені вибором теми дослідження, логікою викладення матеріалу теоретичної частини, процедурою проведення емпіричного дослідження, повнотою розкриття інформаційних джерел, науковими інтересами здобувача та керівника тощо.

Водночас, робота над науковим дослідженням має певний алгоритм виконання (див. рис. 5.1.1), який передбачає:

- визначення теми та призначення наукового керівника;
- складання бібліографії, вивчення літератури за обраною темою;
- розробка плану роботи;
- написання вступу із зазначенням актуальності обраної теми, основних підходів до її розгляду;
- визначення об'єкту, предмету, мети та завдань бакалаврської роботи;
- збирання інформації за теоретичним розділом плану;
- написання цього розділу з обов'язковим формулюванням висновку в якому повинні бути зазначені методологічні та теоретичні основи майбутнього дослідження;
- вибір методів дослідження та розробка інструментарію (застосування опитування в якості основного методу збору даних повинно бути обов'язковим, інші методи можуть бути застосовані за бажанням автора роботи);
- проведення збору даних;
- проведення первинної обробки даних;
- аналіз одномірного та двомірного розподілу отриманих даних, згідно з поставленими завданнями та припущеннями;
- написання другого розділу роботи, який має включати програму дослідження (включаючи описання проблеми, виділення об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження, описання обраного методу (методів), інтерпретацію основних понять, рекомендованого типу вибірки та обсягу вибіркової сукупності); розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення та подальшого розвитку означеної проблематики; аналіз отриманих даних та висновки за результати проведеного дослідження.
- написання загальних висновків;
- оформлення роботи;
- проведення передзахисту (**не пізніше ніж за два тижні до початку роботи екзаменаційної комісії**);
- усунення зауважень;
- подання бакалаврської роботи на перевірку дотримання академічної доброчесності;
- подання бакалаврської роботи для зовнішнього рецензування;
- захист бакалаврської роботи.

Термін виконання етапів роботи обговорюється й затверджується на засіданні кафедри та є обов'язковим до виконання.

У разі недопуску здобувача до захисту бакалаврської роботи визначається можливість її доопрацювання випускником у термін *не пізніше ніж за три дні до початку роботи атестаційної комісії* з проходженням повторного передзахисту роботи на кафедрі.

Рис. 5.1 Алгоритм виконання підготовки дипломної роботи

5.2 Підготовка відгуку і рецензування бакалаврської роботи

Повністю оформлена і зареєстрована бакалаврська робота надається здобувачем на перевірку науковому керівнику для написання *відгуку*. Відгук складається науковим керівником згідно з установленим зразком. У відгуку на бакалаврську роботу науковий керівник зазначає:

- значущість обраної тематики дослідження;
- самостійність та творчість студента при виконанні дослідження;
- ступінь розкриття теорії дослідження;
- змістовність аналітичних досліджень предмета вивчення в бакалаврській роботі та визначає їх вплив на отримані результати;
- недоліки бакалаврської роботи та надає оцінку їх впливу на зміст дослідження;

- загальні висновки до бакалаврської роботи, розкриває її відповідність висунутим вимогам та висвітлює точку зору, щодо допущення студента до захисту, у разі прийняття позитивного рішення науковий керівник надає пропозицію стосовно присвоєння здобувачу кваліфікації бакалавра з психології;

- проводить оцінювання бакалаврської роботи записом *«Бакалаврська робота рекомендується до захисту»*, а у разі негативної оцінки – *«Бакалаврська робота до захисту не допускається»*.

Бакалаврські роботи, які подані на кафедрі з порушенням установлених в оприлюдненому графіку термінів, до розгляду не приймаються.

Для попереднього захисту бакалаврської роботи здобувачу слід подати такі матеріали:

- бакалаврську роботу;
- довідку комісії з доброчесності (результати перевірки на плагіат);
- відгук наукового керівника (Додаток З);
- внутрішню рецензію (Додаток К-Л).

Результатом роботи комісії є звіт, який заслуховується на засіданні кафедри. У звіті комісія висвітлює такі питання:

1. Рівень готовності здобувачів до захисту бакалаврської роботи перед атестаційною комісією.

2. Виявлення здобувачів, які мають типові проблеми у підготовці бакалаврської роботи.

3. Визначення причин, які призвели до появи здобувачів, що порушують терміни виконання бакалаврської роботи.

4. Розробка пропозицій стосовно впровадження заходів, які здатні сприяти завершенню здобувачами бакалаврської роботи та їх перед Екзаменаційною комісією.

Бакалаврська робота з рекомендацією комісії з попереднього захисту – *«Бакалаврська робота рекомендується до захисту»*, передається на рецензування.

Якщо висновок випускової кафедри є негативним *«Бакалаврська робота не рекомендується до захисту»*, оформлюється витяг з протоколу засідання кафедри, який в установленому порядку передається до деканату факультету для прийняття остаточного рішення, щодо подальшого навчання або відрахування зі складу здобувачів.

Після проведення попереднього захисту здобувач подає роботу нормоконтролеру кафедри для перевірки на академічну доброчесність.

Відповідно до «Положенням про академічну доброчесність», затвердженого на засіданні Вченої ради Українського державного університету імені Михайла Драгоманова протокол № 6, термін не пізніше 9 календарних днів до засідання Екзаменаційної комісії студент повинен здати файл бакалаврської роботи нормоконтролеру кафедри у форматі *.doc, *.docx, (без елементів захисту змісту документу) для подальшої перевірки за допомогою програмного забезпечення. Електронний файл 100% повинен відповідати друкованому віріанту бакалаврської роботи.

Після перевірки на академічну доброчесність відбувається засідання Експертної ради випускової кафедри та оформлюється відповідний експертний витяг з протоколу засідання.

Секретар Атестаційної комісії на основі поданих звітів подібності та рішень Експертної ради, затверджених на засіданні кафедри, формує списки допущених до захисту здобувачів вищої освіти.

Рівні оригінальності бакалаврської роботи визначають за наступною шкалою:

- понад 75% високий рівень оригінальності,
- від 55% до 75% задовільний (бакалаврська робота передається на розгляд Експертної ради, яка визначає необхідність повторної перевірки);
- 35%-55% низький рівень (робота може бути прийнята за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність твору),
- менше 35% - неприйнятний (бакалаврська робота до розгляду не приймається).

З метою надання незалежної експертної оцінки професійних компетенцій здобувача бакалаврська робота направляється на зовнішнє рецензування.

Рецензія – це критичний відгук на бакалаврську роботу випускника, що надається висококваліфікованими спеціалістами виробничих і наукових організацій, науково-педагогічними працівниками вищих навчальних закладів та містить оцінку бакалаврської роботи (Додаток К-Л).

Рецензент призначається із числа фахівців з вищою освітою за поданням кафедри.

Рецензент бакалаврської роботи отримує від випускника усі матеріали бакалаврської роботи для рецензування та бланк рецензії встановленого зразка.

Зміст рецензії на бакалаврську роботу повинен висвітлити думку рецензента за такими напрямками:

- наявність актуальності досліджуваної проблеми із висвітленням оцінки практичного дослідження предмета вивчення бакалаврської роботи;
- змістовність позитивних моментів виконання бакалаврської роботи;
- наявність недоліків або дискусійних питань у бакалаврській роботі;
- оцінка в бакалаврській роботі якості заходів, наведених пропозицій із визначенням їх практичної цінності для об'єкта дослідження;
- загальний висновок за бакалаврською роботою з позиції рекомендації до захисту.

Наприкінці рецензії, яка складається в одному примірнику, ставиться оцінка та зазначається:

- посада і місце роботи рецензента;
- прізвище, ім'я та по-батькові рецензента;
- дата рецензування та підпис рецензента.

До захисту здобувач, який є виконавцем бакалаврської роботи, знайомиться зі змістом відгуку наукового керівника та рецензією і готує мотивовані відповіді на зазначені зауваження. При цьому, виправлення або доопрацювання в роботі після написання відгуку науковим керівником і надання рецензії *не дозволяються*.

Якщо рецензентом виставлена незадовільна оцінка, це не є підставою для відхилення бакалаврської роботи від захисту. Після підготовки висновку на бакалаврську роботу здобувача експертною комісією кафедри за участю наукового керівника і здобувача-дипломника приймається остаточне рішення. Якщо кафедра вважає за неможливе допустити дану бакалаврську роботу до захисту, то оформлюється витяг з протоколу засідання кафедри, який подається до деканату факультету.

За наявністю позитивної рецензії завідувач кафедри підписує рекомендацію про допуск бакалаврської роботи до захисту перед Екзаменаційною комісією. Обов'язковим є представлення її в **електронному вигляді у форматі PDF**.

При цьому, без відгуку наукового керівника та рецензії на бакалаврську роботу, здобувач до захисту *не допускається*.

5.3 Рекомендації до захисту бакалаврської роботи

До захисту бакалаврської роботи допускаються здобувачі, які виконали бакалаврську програму підготовки, отримали позитивний відгук наукового керівника та рецензента, візу завідувача випускової кафедри про допуск до захисту. Списки здобувачів, допущених до захисту бакалаврської роботи, затверджуються деканом факультету і передаються в Екзаменаційну комісію не пізніше ніж за день до початку її роботи.

Остаточна бакалаврська робота оцінюється в процесі її захисту на засіданні Екзаменаційної комісії (ЕК).

Порядок захисту бакалаврської роботи, наведений нижче, встановлюється згідно з «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», затвердженого Вченою радою університету від 26.12.2023 року.

Для захисту бакалаврської роботи створюються комісії за основними напрямками наукових досліджень з числа досвідчених працівників професорсько-викладацького складу, а також із залученням керівництва галузевих управлінь у складі Голови, секретаря, трьох членів.

Захист бакалаврських робіт проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії за участю не менше ніж половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії. Графік роботи комісії затверджується наказом ректора університету.

У разі допущення здобувача до захисту бакалаврської роботи, під керівництвом наукового керівника здобувач готує презентацію доповіді та ілюстративний матеріал на аркушах формату А4 (таблиці, схеми, графіки, діаграми) для кожного з членів комісії. Ілюстрований матеріал повинен відповідати змісту бакалаврської роботи, розкривати ключові моменти доповіді та розкривати предмет дослідження бакалаврської роботи.

Слід пам'ятати, що інформаційно-ілюстративний матеріал повинен бути тісно пов'язаний з текстом бакалаврської роботи. Цей зв'язок забезпечується наявністю в тексті таких самих схем і таблиць та посилань на них. Кожен аркуш повинен мати відповідний заголовок з відображенням назви досліджуваного явища, показники яких знайшли на ньому відображення. Кількість інформаційно-ілюстративного матеріалу рекомендується в межах від 4 до 6 найменувань. Необхідно забезпечити всіх членів ЕК роздатковим матеріалом.

Нумерація таблиць та рисунків повинна бути наскрізною відповідно до посилань на них у доповіді студента.

Науковий керівник проводить перевірку доповіді та ілюстративного матеріалу. Доповідь здобувача за бакалаврською роботою перед ЕК повинна тривати протягом 10-15 хвилин. Зміст доповіді за бакалаврською роботою має включати такі основні моменти:

1. Конкретизується предмет та об'єкт експериментального дослідження.
2. Зазначається мета дослідження та висвітлюються основні завдання її досягнення.
3. Проводиться короткий огляд основних підходів та результатів аналізу предмету вивчення бакалаврської роботи, які вказали напрямок рекомендаційних досліджень.
4. Висновки за результатами дослідження, зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності (на це рекомендується витратити не менше 70% часу, відведеного для доповіді).

Доповідь результатів бакалаврської роботи повинна бути змістовною, розкривати ключові моменти дослідження та підкріплюватися ілюстративним матеріалом.

Окрім доповіді та ілюстративного матеріалу здобувач має підготувати презентацію результатів дослідження, а також надати в ЕК публікації за результатами досліджень поставленої проблеми, якщо такі є.

Після доповіді бакалавра та його відповідей на запитання оголошуються відгук наукового керівника, рецензія на роботу. Здобувачу надається можливість дати пояснення щодо зауважень та відповіді на запитання членів ЕК. Відповіді мають бути короткими (як правило з двох-трьох речень), впевненими, чіткими, конкретно відповідати на поставлене запитання.

Наприкінці захисту проводиться закрите засідання членів ЕК, де обговорюється результати захисту кожного здобувача і визначається загальна оцінка бакалаврської роботи. У разі незгоди між членами ЕК, думка голови вважається вирішальною. Рішення комісії ЕК оголошується її головою в день захисту бакалаврської роботи.

Здобувач, який не виконав бакалаврську роботу в зазначений термін, порушив методичні вимоги до виконання даної роботи вважається таким, який не виконав навчальну програму, відраховується з університету за неуспішність. Крім того, здобувач, який не з'явився на захист бакалаврської роботи без поважної причини, або який отримав на захисті незадовільну оцінку, не має право повторного захисту.

Після захисту бакалаврських робіт секретар комісії подає їх в *електронному вигляді* до бібліотеки (репозитарію), де вони реєструються і зберігаються у фонді бакалаврських робіт протягом 5 років. Бакалаврські роботи, що мають вагоме науково-практичне значення, можуть бути за пропозицією комісії рекомендовані ЕК для участі в конкурсі наукових робіт чи оформлені у вигляді статей для випуску в науковому збірнику університету та фахових виданнях. За цими роботами зберігається авторське право здобувача та його керівника.

5.4 Критерії оцінювання бакалаврської роботи бакалавра

Рейтингова система оцінювання результатів виконання та захисту бакалаврських робіт здобувачами вищої освіти освітніх ступенів «Бакалавр», розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, «Положення про екзаменаційну комісію УДУ імені Михайла Драгоманова» затвердженого Вченою радою 26.12.2023 р. протокол № 2.

Відповідно до цього, рейтингова система оцінювання результатів виконання та захисту бакалаврських робіт доводиться до відома здобувачів, науково-педагогічних працівників – керівників бакалаврських робіт, голови та членів атестаційної комісії.

Атестація здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр», в умовах кредитно-модульної системи, здійснюється Екзаменаційною комісією шляхом рейтингового оцінювання результатів виконання та захисту бакалаврських робіт з використанням підсумкової рейтингової оцінки.

Підсумкова рейтингова оцінка результатів виконання та захисту бакалаврської роботи в балах визначається як середньоарифметична оцінка з рейтингових оцінок голови та членів ЕК, виходячи із 100-бальної шкали з її наступним переведенням до оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Шкала оцінювання результатів виконання та захисту бакалаврської роботи

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	5 (відмінно)	A
80 – 89	4 (добре)	B
70 – 79		C
65 – 69	3 (задовільно)	D
60 – 64		E
35 – 59	2 (незадовільно з можливістю повторного складання)	FX
1 – 34	2 (незадовільно з повторним вивченням)	F

Рейтингове оцінювання результатів виконання та захисту бакалаврської роботи здійснюється в балах Головою та кожним членом екзаменаційної комісії з урахуванням критеріїв та відповідних кількісних оцінок, наведених у табл. 5.2. Причому, кількісні оцінки в балах за кожним критерієм можуть бути менше мінімальних, наведених в зазначеній таблиці, та не більше максимальних.

Співвідношення балів за критеріями оцінювання в табл. 5.2 може бути змінено за згодою декана факультету та з дозволу проректора з навчально-методичної роботи за поданням кафедри.

Таблиця 5.2

Оцінювання результатів виконання та захисту бакалаврської роботи

Критерії оцінювання результатів виконання та захисту бакалаврської роботи	Мах кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1. Актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам	10	- відповідає повністю - відповідає неповністю - відповідає недостатньо	10 8 6
2. Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок та запропонованих рішень	20	- достатньо повно та обґрунтовано - недостатньо повно та обґрунтовано - неповно та недостатньо обґрунтовано	20 16 12
3. Практична цінність розробок та запропонованих рішень, їх впровадження у виробництво або навчальний процес	10	- мають практичну цінність, впроваджені у виробництво або навчальний процес - частково мають практичну цінність - деякі елементи розробок мають практичну цінність, можливо їх впровадження у виробництво або навчальний процес	10 8 6

4. Рівень використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій при розробці бакалаврської роботи	10	- високий рівень - середній рівень - низький рівень	10 8 6
5. Відповідність бакалаврської роботи вимогам нормативних актів України, ДСТУ, якість оформлення матеріалів	10	- достатньо повна, висока якість - недостатньо повна, прийнятна якість - неповна, невисока якість	10 8 6
6. Змістовність доповіді та відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів ЕК під час захисту основних положень бакалаврської роботи	40	- доповідь та відповіді на запитання повні, послідовні, логічні - доповідь та відповіді на запитання недостатньо повні, логічні та послідовні - непослідовно та нелогічно побудована доповідь, недостатньо повні відповіді на запитання	40 32 24
Усього	100		x

Рейтингові оцінки, визначені за кожним критерієм, заносяться до відповідних робочих таблиць членами Екзаменаційної комісії та її головою. При цьому до уваги беруться висновки рецензента та виставлена ним оцінка.

Обговорення результатів виконання та захисту здобувачами вищої освіти бакалаврських робіт, визначення рейтингових оцінок та прийняття рішення щодо присвоєння випускнику кваліфікації з видачею диплома державного зразка (або державного зразка з відзнакою) здійснюється на закритому засіданні екзаменаційної комісії за встановленою процедурою.

Повторний захист бакалаврської роботи з метою підвищення позитивної підсумкової рейтингової оцінки не дозволяється.

Підсумкові рейтингові оцінки результатів виконання та захисту здобувачами вищої освіти бакалаврських робіт заносяться до протоколів засідання Екзаменаційної комісії за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Це слугує відображенням основних положень, що характеризують повноту підготовки, відповідність роботи вимогам щодо присвоєння відповідної кваліфікації і видачі диплома здобувачу вищої освіти.

У випадку отримання здобувачем за виконання та захист бакалаврської роботи підсумкової рейтингової оцінки «Незадовільно» (за національною шкалою) Екзаменаційна комісія визначає можливість повторного подання в подальшому до захисту доопрацьованої бакалаврської роботи, або необхідність затвердження нової теми і виконання нової бакалаврської роботи.

Кожен здобувач, який захистив бакалаврську роботу, має право отримати від ЕК вичерпного роз'яснення щодо застосування чинних критеріїв під час виставлення оцінки.

Приклад титульного листа

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
Факультет психології
Кафедра теоретичної та консультативної психології**

Дипломна робота
першого (бакалаврського) рівня освіти
Спеціальності 053 «Психологія»
Освітньо-професійної програми «Психологічне консультування»
на тему:

**«ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ – ЖЕРТВ
ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЛЯ»**

Виконала: студент(ка) групи 40ПК
Факультету психології
Олена БУГА

Науковий керівник:
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри теоретичної
і консультативної психології
Іван ПЕТРЕНКО

До захисту допускається:
протокол № __ від ____ травня 2024 р.
Завідувач кафедри:
доктор психологічних наук, професор

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЛЯ	9
1.1 Теоретико-методологічні основи проблеми психологічного насилля як психологічної проблеми	9
1.2 Особливості поведінкових проявів дитини-жертви насилля	18
Висновки до першого розділу.....	36
РОЗДІЛ 2 ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ - ЖЕРТВ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЛЯ	37
2.1 Організація дослідження та обґрунтування вибору діагностичних методик	37
2.2 Аналіз та інтерпретація результатів емпіричного дослідження поведінки дітей-жертв психологічного насилля.....	42
Висновки до другого розділу	
РОЗДІЛ 3 ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ДОПОМОГИ ДІТЯМ – ЖЕРТВАМ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЛЯ	56
3.1.Корекційна програма допомоги дітям – жертвам психологічного насилля.....	56
3.2 Практичні рекомендації щодо практичних психологів з проблемою психологічного насилля в сім'ях	64
Висновки до третього розділу.....	75
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	80
ДОДАТКИ	88

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сім'я - це поняття, що зазвичай асоціюється зі спокоєм і комфортом, місцем, де людина відчуває себе захищеною. Втім, українське суспільство стикається зі складною проблемою насильства в сім'ї, яка стає все більш актуальною. Ідеальна сім'я - це той невловимий стиль міжособистісних взаємин, де панує любов та злагода, де можна сховатись від зовнішніх негараздів. Але дійсність може бути зовсім іншою. Кожна сім'я приховує свої таємниці, і в найгіршому випадку, деякі сім'ї стають сценою відкритих трагедій, де панує жорстокість, ненависть і насильство.

На початку XXI сторіччя в Україні стало поширеним явище насильства над дітьми в сім'ях. Приблизно 30-40% випадків насильства стосуються жорстокого ставлення до дітей у родині. За даними Державної служби статистики України, у 2020 році було зареєстровано понад 43 тисячі випадків домашнього насильства, а більше половини з них були жінки та діти [11, с. 242]

Діти, які стали жертвами насильства, можуть мати різноманітні психологічні проблеми, такі як тривога, депресія, посттравматичний стресовий розлад та інші. Ці проблеми суттєво позначаються на житті дитини та її подальшій особистісній самореалізації.

Психологічні засоби можуть допомогти дитині подолати труднощі, пов'язані з травмою. Наприклад, терапевтичні методики орієнтовані на допомогу дитині зрозуміти та виявити свої почуття, арт-терапія допоможе відволіктися від болючих спогадів та відчуттів, а також розвинути творчі здібності та підвищити самооцінку. Когнітивно-поведінкова терапія спроможна допомогти дитині змінити свої шкідливі думки та поведінкові патерни, пов'язані з травмою.

Отже, психологічні засоби допомоги дітям-жертвам насильства є дуже актуальними та необхідними, оскільки допомагають подолати наслідки травми та забезпечити особистості подальший розвиток та психічне благополуччя.

Українські науковці з різних галузей займались дослідженням психологічних засобів допомоги дітям-жертвам насилля, а саме: Агарова Н., Алексеєнко Т., Балакірева О., Бабак О., Левченко К., Максимова Н., Щербак Н., Щербакова Т. та ін.

Об'єкт дослідження: форми насилля над особистістю дитини.

Предмет дослідження: психологічні засоби допомоги дітям жертвам насилля.

Мета дослідження: проаналізувати психологічні засоби допомоги дітям, які відчули на собі будь-які форми насилля.

Згідно з метою були поставлені наступні **завдання дослідження**:

1. Здійснити теоретичний аналіз поняття «насильства» та його ознаки. Виокремити психологічні особливості причин виникнення видів насильства та вивчити соціальні та психологічні наслідки насильства щодо дітей.

2. Емпірично дослідити наслідки пережитого насильства у дитини, та здійснити аналіз та інтерпретацію отриманих результатів.

3. Розробити програму тренінгу з подолання психологічних наслідків насильства у дітей які пережили насильство.

4. Надати психологічні рекомендації психологам та батькам щодо подолання психологічних наслідків насильства у дітей які пережили насильство.

Методи дослідження:

- теоретичні методи (аналіз літературних джерел, їх синтез, порівняння, узагальнення та класифікація);

- емпіричні методи (спостереження, опитування, анкетування, тестування, бесіда, інтерв'ю);

- методи математичної обробки даних.

Ця дослідна робота має **практичне значення** через розробку методичних рекомендацій для соціальних педагогів, психологів і вчителів шкіл. Авторський внесок полягає у теоретичному обґрунтуванні основних ідей та положень окресленої проблеми, а також уточненні поняття «насильство».

База дослідження: дослідження проводилось в Слов'янській гімназії у місті Київ. У дослідженні брали участь 50 молодших школярів, з них 27 дівчат і 23 хлопця, віком від 6 до 10 років.

Структура роботи: робота складається з вступу, двох розділів (кожний з підрозділами), висновків, списку використаних джерел (30 найменувань), додатків (6 додатків) та таблиць (2 шт). Загальний обсяг роботи складає 102 сторінки.

РОЗДІЛ 1**ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ «Я» - КОНЦЕПЦІЇ
ЯК ЧИННИКА ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ В КОНФЛІКТІ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО
ВІКУ****1.1 Психологічні особливості прояву «Я» - концепції у юнацькому віці**

Проблематика «Я» - концепції особистості завжди приваблювала увагу великої кількості психологів, але лише з порівняно недавнього часу «Я» - концепція увійшла в науково-літературний обіг як наукове поняття, чим можна пояснити відсутність єдиного трактування цього феномену як у вітчизняній, так і у зарубіжній літературі, яке повною мірою розкриває його соціально-психологічний зміст в різних галузях наукового знання.

Продовження параграфу.....

1.2 Характеристика вибору стратегії поведінки в конфлікті осіб юнацького віку

Етап переходу особистості до вікового періоду юності характеризується змінами, які пов'язані безпосередньо зі становленням особистості, перебудовою ціннісно-пізнавальних орієнтацій та пристосуванням до нової соціальної ситуації.

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред.

редактор(и)/ упорядники	<p>В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всевітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферат и дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>

Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.): дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Историко-правовая спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна

	<p>деліктність. <i>Адміністративне право України</i>: підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i>: монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i>: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формування толерантного свідомості в суспільстві</i>: матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i>: матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
Частина видання: довідкового видання	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i>: словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
Частина видання: продовжуваного видання	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонки за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата</p>

звернення: 15.11.2017).

2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf.

3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2017).

4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

Приклад оформлення додатків

ДОДАТКИ

Методики дослідження складових Я-концепції особистості

Методика дослідження самоствавлення С. Р. Пантелєєва

Інструкція. Вам запропоновано перелік тверджень, які характеризують ставлення людини до себе, до своїх вчинків і дій. Уважно прочитайте кожне судження. Якщо Ви згодні зі змістом судження, то в правій колонці, поруч з судженням поставте «+», якщо не згодні, то «-». Працюйте швидко і уважно, не пропускайте жодного судження.

Текст опитувальника

Обробка результатів здійснюється шляхом зіставлення відповідей з ключем методики, після чого сирі бали переводять у стени.

Ключ до методики дослідження самоствавлення С. Р. Пантелєєва

Зразок бланка відгуку керівника бакалаврської роботи

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу здобувача
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

прізвище, ім'я та по батькові здобувача

Тема: _____

<p>Актуальність, новизна та зв'язок з майбутньою професією обраної теми</p> <p>☐ обгрунтовано</p> <p>☐ недостатньо обгрунтовано</p> <p>☐ не обгрунтовано</p>	<p>Системність та повнота у розкритті досліджуваної проблеми</p> <p>☐ всі завдання роботи розкриті у повному обсязі</p> <p>☐ завдання дослідження розкриті частково</p> <p>☐ завдання дослідження не розкриті</p>
<p>Методологія дослідження</p> <p>☐ чітко сформульована</p> <p>☐ нечітко сформульована</p> <p>☐ сформульовано некоректно</p>	<p>Структура та оформлення висновків</p> <p>☐ узагальнені та аргументовані, відображають результати досягнення мети та завдань досліджуваної проблеми</p> <p>☐ недостатньо узагальнені та не є належно аргументовані, не впливають з мети та завдань досліджуваної проблеми</p> <p>☐ відсутні висновки як результати дослідження, або вони не є конкретними</p>
<p>Логічність структури роботи</p> <p>☐ чітка структура та логічний виклад матеріалу</p> <p>☐ чітка структура, але є невідповідність між назвами розділів та/або підрозділів</p> <p>☐ структура нечітка, розділи неузгоджені між собою</p>	<p>Оформлення роботи</p> <p>☐ відповідає встановленим вимогам</p> <p>☐ відповідає встановленим вимогам, але є окремі некоректності, незначні технічні огріхи</p> <p>☐ не відповідає встановленим вимогам</p>
<p>Аналіз джерельної бази</p> <p>☐ ґрунтовний з використанням сучасної вітчизняної та зарубіжної загальної та спеціальної літератури</p> <p>☐ повний з використанням лише сучасної вітчизняної та зарубіжної загальної та спеціальної літератури</p> <p>☐ недостатній з використанням навчальної літератури та застарілих літературних джерел</p>	<p>Стиль та грамотність викладу</p> <p>☐ робота написана науковим стилем грамотно українською літературною мовою</p> <p>☐ робота написана науковим стилем, але є окремі некоректності, незначна кількість орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок</p> <p>☐ робота написана ненауковим стилем, містить значну кількість орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок</p>
<p>Використання методів дослідження</p> <p>☐ робота має дослідницький характер, методи дослідження використані коректно та доцільно</p> <p>☐ робота має дослідницький характер, але методи дослідження не завжди доцільно використані</p> <p>☐ робота не має дослідницького характеру</p>	<p>Зауваження:</p>

Висновок керівника кваліфікаційної роботи:

.....

.....

.....

наукове звання, науковий ступінь, посада, прізвище та ініціали рецензента

підпис

« ____ » _____ р.

Зразок бланка рецензії на бакалаврську роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

прізвище, ім'я та по батькові здобувача

Тема: _____

<p>Актуальність, новизна та зв'язок з майбутньою професією обраної теми</p> <p>☐ обґрунтовано</p> <p>☐ недостатньо обґрунтовано</p> <p>☐ не обґрунтовано</p>	<p>Системність та повнота у розкритті досліджуваної проблеми</p> <p>☐ всі завдання роботи розкриті у повному обсязі</p> <p>☐ завдання дослідження розкриті частково</p> <p>☐ завдання дослідження не розкриті</p>
<p>Методологія дослідження</p> <p>☐ чітко сформульована</p> <p>☐ нечітко сформульована</p> <p>☐ сформульовано некоректно</p>	<p>Структура та оформлення висновків</p> <p>☐ узагальнені та аргументовані, відображають результати досягнення мети та завдань досліджуваної проблеми</p> <p>☐ недостатньо узагальнені та не є належно аргументовані, не впливають з мети та завдань досліджуваної проблеми</p> <p>☐ відсутні висновки як результати дослідження, або вони не є конкретними</p>
<p>Логічність структури роботи</p> <p>☐ чітка структура та логічний виклад матеріалу</p> <p>☐ чітка структура, але є невідповідність між назвами розділів та/або підрозділів</p> <p>☐ структура нечітка, розділи неузгоджені між собою</p>	<p>Оформлення роботи</p> <p>☐ відповідає встановленим вимогам</p> <p>☐ відповідає встановленим вимогам, але є окремі некоректності, незначні технічні огріхи</p> <p>☐ не відповідає встановленим вимогам</p>
<p>Аналіз джерельної бази</p> <p>☐ ґрунтовний з використанням сучасної вітчизняної та зарубіжної загальної та спеціальної літератури</p> <p>☐ повний з використанням лише сучасної вітчизняної та зарубіжної загальної та спеціальної літератури</p> <p>☐ недостатній з використанням навчальної літератури та застарілих літературних джерел</p>	<p>Стиль та грамотність викладу</p> <p>☐ робота написана науковим стилем грамотно українською літературною мовою</p> <p>☐ робота написана науковим стилем, але є окремі некоректності, незначна кількість орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок</p> <p>☐ робота написана ненауковим стилем, містить значну кількість орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок</p>
<p>Використання методів дослідження</p> <p>☐ робота має дослідницький характер, методи дослідження використані коректно та доцільно</p> <p>☐ робота має дослідницький характер, але методи дослідження не завжди доцільно використані</p> <p>☐ робота не має дослідницького характеру</p>	<p>Зауваження:</p>

Висновок рецензента:

.....

.....

.....

наукове звання, науковий ступінь, посада, прізвище та ініціали рецензента

підпис

« ____ » _____ р.

Підписано до друку 03.02.2025 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times
Умовн.друк.арк. 2,09. Облік.видав.арк.2,41
Зам. № 010
Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова.
01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію ДК 7896 від 25.07.2023.
(044) 239-30-26.

